

15 Quinto Beneficiatus potest negotium, vel consanguineum promovere ad Doctoratum ex fructibus sui beneficii, ad hoc nepos, vel consanguineus sit indigenus, quia id etiam in bonum ecclesie redundat. Sanchez *lib. 2. de consil. c. 12. dub. 38. n. 18. Navarr. lib. 2. consil. 20. de vita, & honestat. Clericor. Bonacini. disp. 4. punct. 2. n. 13. Lugo tom. 1. disp. 4. sed. 4. n. 68. & alii.*

16 Sexto Beneficiatus potest ex redditibus beneficii dotare consanguineis, non solum quod necesse habeant pro tempore presenti, ad sublevandas suas presentes necessitates, sed quod in futurum deserviat, fundando redditus perpetuos, quibus ipsi, & eorum posteri decenter vivere possint, dummodo moderatum sit, & non ob familiae memoriam principaliter fiat, sed ex pietate ad posterorum indigentiam sublevandam. Molina *lib. 2. de primogenitis, cap. 10. Sanchez cit. cap. 2. dub. 28. num. 10. Lugo l. c. num. 71. & alii.* Et ratio est, quia non solum pie expenditur, quod datur indigenti, ut hoc mense, vel anno vivat, sed quod datur ei, ut in posterum decenter vivat. Immo non debet solum in vita dari, ita ut post mortem debeat restituere, sed potest absolute dari, absque onere restituendi, & cum facultate transferendi ad posteros, ut constat in dote, quae pie datur virginibus nubilibus, & eius fructibus, & ipsa potest vivere, & etiam frui ejus filii, cuo ergo non poterit Praelatus nepoti indigenti donare absolute dominum, & vineam, v. gr. quibus decenter juxta suum statum vivat, & quam posteris possit relinquere? Poteit ergo fructus, & redditus illos pro ejus etiam posteris in perpetuum assignare, sicut etiam possit fundare ecclesiam, capellam, vel hospitale, & pro cura capellae, vel hospitalis, & Jurisdictionis aliquid annuum moderatum consanguineis in perpetuum relinquere, hoc enim principaliter reducitur ad opus pium, cujus fundatio ex congruitate quadam affert secum illos sumptus, pro eo, qui ejus curam, & patronatum habere debet, ut cum aliis expresse docet Lugo *loc. cit. n. 107.*

18 Septimo potest Beneficiatus, v. gr. qui ex humili familia ad episcopatum pinguem, vel ad cardinalatum assumitur, ejus fratres, & propinquos, & a fortiori parentes ex fructibus sui beneficii moderate elevare ad altiore statum; unde qui antea pauperes non erant, quia habebant necessaria ad suum statum, occasione promotionis filius indiguit esse pauperes non habentes necessaria ad novum illum statum sustinendum, & eo titulo dari illis poterit moderate quantum ad id necesse fuerit. Ita Navarr. *quae. 1. de redditibus eccles. monito 27. num. 4. & 5. Molina citat. disp. 146. §. Dubium est, Sanchez loc. cit. num. 8. Lugo loc. cit. num. 70. Nec obstat Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. de reformat. ubi prohibet Episcopis, Cardinalibus, & quibuscumque beneficia ecclesiastica obtinentibus, ne ex bonis ecclesiasticis consanguineos darent, & augeant, ibi: *Omnino vero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesie consanguineos, familiaresque suos augere studeant.* Et in hoc enim casu non indigeant, quod etiam ipsi Beneficiati necessarium videntur, cui turpe, & indecorum esset, si ejus parentes, & fratres in abjecta, & sordida conditione permanerent. Quid enim absurdum, quam parentem, vel patrem Cardinalem, vel Episcopum videre adhuc ligna per Urbem vendere, vel calceos in publica platea resarcire?*

19 Cavere tamen debent tales Beneficiati, non esse attendendum affectum carnis, & sanguinis, sed christianam prudentiam, & modestiam. Ad quod Barbosa *de offic. & potestat. Episcopor. part. 1. tit. 2. gloria 9. num. 32. & 33.* affert praeterita exempla, & in primis Benedicti XI. qui nullum ex suis propinquis ad aliquod ecclesiae munus accesserit, dicere namque solebat, Pontificem propinquis non habere, & matrem suam ad se venientem in habitu humili recepit, quam primum videre noivit in altiori. Secundo, Nicolai IV. qui in cognatos, & affines ita semper alienus fuit, ut illis nihil plus debere se diceret, quam cuivis bono; itaque hoc quasi domestico vinculo expeditus, eo facilius omnes suas curas in communibus ecclesiae commodis curandis defigebat. Tertio, Clementis IV. qui cum ante Pontificatum duas filias legitime suscepisset, una in monasterio collo-

cata triginta tantum libras dedit, alteri, quae marito sua conditionis nuptiarum, trecentas libras dotis nomine numeravit, & hac conditione, ne quid amplius peteret, habuit & nepotem Clericum, quem ex tribus praebendis, quas habebat, unam ut eligeret, & reliquis dimitteret, coegit. Instantibus amicis, ut potius nepoti majora tribueret, respondit, se Deo, non autem carni acquisiturum, Pontificibus Romanis filios non esse, nec eis licere, quod suum non esset, propinquis dare. Quarto, S. Pii V. qui cum multi magnates, & principes aliquando ei subicerent dotes, & alia propinquis data subsidia tenuiori videri, quam Pontificis, & Cardinalis Alexandrini parentes deceret, posseque largiri manu cum illis agi, respondit, quin etiam de his modicis, an salva conscientia cederemus, saepe nobis venit in mentem dubitare; haec enim bona sunt ecclesiae, in ejus tantum sacros usus, non ad luxum, aut ad ditandos propinquis, & sanctis legibus destinata; se ad summum Pontificem ad Deo vocatum fuisse, ut ecclesiae suae, non ut consanguineorum aut eorummodis inseriret, aut cupiditate. Potest tunc & exemplum afferri Benedicti XIV. in mortali memoria Pontificis. *Quasi pro dolor!* Haec sancta, digna, & juste ab omnibus imitanda exempla, patres habent in dies imitatores, sed verificatur quod dixit Petrus Blesensis *episto. 50. Hodie pro filijs, quos cavetis, Praelatis ecclesiae Deus habens nepotes in dissipatione permissit. Et in vna saluti dependunt permissum.* Et ut habet verus Distichon apud Ludolphum *Carth. de vita Christi, pag. 1. cap. 68.*

Cum Factor rerum privavit tempore Clericum, qui ad Satanae votum successit, turbat nepotum.

20 Octavo, Beneficiatus potest ex redditibus superfluis aliquando reservare aliquam mediocrem quantitatem ad proprias necessitates probabiliter eventuras, v. gr. agri, tuitudinis, sterilitatis, litis, & similibus, non tamen ad ea, quae remote imminet, ut reservare aliquam portionem ad dotandas nepotes nondum natas, ad vivendum in aetate decrepita, cum nunc sit adolescens; Navarr. quem refert, & sequitur Sanchez *loc. cit. dub. 38. n. 13. Lugo loc. cit. dub. 38. n. 13. Lugo loc. cit. n. 74.*

21 Nono, Beneficiatus potest de redditibus ecclesiasticis remunerare accepta servitia, quia haec remuneratio censetur rei debite persolutio; alias incurreret vitium ingratitudinis; si nullatenus remuneraret; immo potest talis remuneratio esse major servitio, & beneficio accepto; ut enim dicit Seneca *lib. 2. de benef. c. 8. Diligentius querendus est beneficii, quam pecunie creditor, hinc enim reddendum est quantum accepit, & si reddidi, solutus sum ac liber; at illi plus solvendum est, & nihilominus rebus gratia coheremus.* Navarr. *loc. cit. q. 1. monito 36. n. 1. vers.* Ceterum nos in ea sententia sumus; Fagnan. *l. c. n. 21. Pirhing. l. c. n. 15. Sanchez l. c. dub. 41. n. 6. Molina disp. 146. §. De remuneratoriis.* Quinimo facere etiam quasdam donationes non remuneratorias cum moderatione debita, quia spectat ad honestam sustentationem habere amicos, quibus munera aliqua mittat, sicuti etiam famulis aliqua praeter debitam mercedem aliquando donantur. Virtus enim liberalitatis pro qualitate, & conditione status requiritur in honesto, & ingenio viro ad politicam vitam, servata tamen moderatione christiana, & ecclesiastica; Molina *disp. 145. §. Eodem modo, Sanchez l. c. dub. 41. n. 3. Lugo l. c. n. 73.*

22 Decimo, Beneficiatus potest de redditibus ecclesiasticis exercere etiam honestam hospitalitatem, non solum illam, quae fit erga pauperes peregrinos, quae inter potissima opera pietatis numeratur, & maxime Clericis a Tridentino *sess. 25. cap. 8. de reformat.* commendatur, sed etiam hospitalitatem urbanam cum moderatione debita juxta statum, & qualiter beneficii. Bonacina *disp. 4. de obligat. in sum. fruct. benef. punct. 2. num. 11. Molina disput. 145. §. Tertium est, Sanchez loc. cit. cap. 2. dubi. 41. num. 2. & alii.* Et hoc maxime, quando aliquis Cardinalis, Episcopus, Princeps, vel aliquis nobilis venit ad locum, ubi non reperitur domus, quam decenter habitare possit, nisi domus Beneficij, qui non

male tunc censetur insumere, quod cum eo hospite moderate expendit. Immo potest Beneficiatus de fructibus beneficii aliquoties moderata convivere amicis parare, ipsos ad honestam recreationem invitare; cum haec etiam faciant, qui se moderate sustentant, ut cum Abulensi, Navarro, Corduba, & Molina docet Sanchez *loc. citat. cap. 1. dubi. 41. num. 2. & expresse tenet S. Thomas quodlibet. 6. art. 12. ad quartum, ibi: Si autem aliquis in talibus (scilicet convivis) non multum excedat, potest bona fide fieri ab aliquo, qui vult secundum decorem sui status morem gerere his, quibus convivit.* In his ergo servanda est modesta ecclesiastica, ne videatur Beneficiatus affluere fastum, & luxum more secularium contra praecipuum Concilii Carthaginens. *IV. canon. 15. ubi praecipit: Ut Episcopus vilem suppellectilem, & mensam, ac videri pauperem habeat, & dignitatis suae auctoritate fide, & vitae meritis quaeat; & contra Trident. sess. 25. de reformat. cap. 1. ibi: Sancta Synodus jubet, ut Episcopi modesta suppellectili, & mensa, ac frugaliter victu contenti sint.* Aliter notabiliter excedendo peccat mortaliter, ut expresse dicit S. Thomas *quodlibet. 6. art. 12. in corpore, ad quartum, ibi: Neque moderatus usus dicitur, neque bona fide dispensatorum salvari videtur in eo, qui scienter superfluos expensas facit in voluptuosis convivis, & alius hujusmodi superfluitatibus, & sic non est dubium, quod in talibus peccat mortaliter.*

23 Undecimo, Beneficiatus potest ex redditibus ecclesiasticis solvere debita contracta pro sui sustentatione, vel ob causam piam, licet habeat ex bonis propriis, unde ea solvat; dummodo tamen debita sint contracta post habitum beneficium; nam opera pia, vel sustentatio Clerici pro tempore antecedenti ad beneficium, non debent ex beneficio desumi, cum non teneatur ecclesia alere suum ministrum, pro eo tempore, quo nondum erat suus minister, nec opera illa pia fieri poterint ex bonis ecclesiae, quae tunc non habebat Clericus; aliter posset Beneficiatus compensare sibi ex redditibus beneficii omnia, quae per totam vitam pie expendit: quod nemo audebit dicere. Si vero debita contracta fuerint ex causa profana, & Beneficiatus habet ex bonis propriis, unde ea solvat, tenetur solvere ex bonis propriis, & non ex ecclesiasticis, quia hoc esset expendere redditus beneficii in usus profanos, ut dicit Navarrus, & Avendann. quos refert & sequitur Sanchez *loc. cit. cap. 2. dub. 42. num. 6.* Si autem Beneficiatus non habeat aliunde ex bonis propriis unde ea debita contracta ex causa profana solvat, potest solvere ex redditibus beneficii; immo tenetur, ut tenent S. Antonin. Hadrianus, Speculator, Hostiensis, Sotus, Navarr. & alii, quos affert, & sequitur idem Sanchez, *ibid. num. 4. & colligitur ex cap. Pervenit 2. de Fidejussoribus, & ex cap. Gravis 11. & cap. Olim 22. de restitut. spoliationum.* Et ratio est, quia, qui debitis premittit, nec habet unde solvat, jam quoad ea indigens & censetur; quare potest ex fructibus beneficii solvere sua debita, sicuti posset ex eis fructibus alios aere alieno oppressos sublevare; unde & tenetur, quia debitor solvere debet, quoties potest. Et de facto praxis ita habet, ut cum aliis testatur Azorius *part. 1. lib. 7. cap. 9. q. 6.*

24 Duodecimo, Beneficiatus potest distributiones pro sua voluntate disponere, & expendere, quia distributiones traduntur ob ministerium personale tamquam merces operis, & tamquam stipendium laboris, & consequenter sunt bona quasi patrimonialia, quorum Beneficiatus absolutus est dominus. Et de facto mancipatos divinis officiis dominium distributionum acquirere, si choro intersit, habetur ex cap. *unic. de Clericis non residentibus, in 6.* Sic tenet cum plurimis Barbosa *lib. 3. Juris ecclesiastici, cap. 17. num. 31. Gonzalez ad regul. 8. Cancell. §. 7. proem. num. 168. Fagnan. lib. 3. c. Si quis sane §. de pecul. Clericor. n. 23.*

25 Tertiodecimo, Beneficiatus potest ex eadem ratione pro suo arbitrio disponere, expendere, & testari de his, quae sibi obveniunt ratione stipendij personalis, ut quia erat Doctor, aut bonus scriptor, seu etiam de his, quae acquisivit ex officiis defunctorum, ex anniversariis, ex sacrificio missae, aut occasione audiendum confessionum

num, aut pro concionibus, & similibus, sicut de patrimonialibus, quia haec non sunt bona beneficii, sed stipendium propriae industriae, & laboris, quorum Beneficiatus absolutus est dominus. Navarr. *de spol. Clericor. §. 1. n. 2. in fin. & de redditibus eccles. q. 1. monito 19. Fagnan. loc. cit. & cum aliis Barbosa loc. cit. n. 32.*

26 Quod Auctor artic. 1. optime molitus est, strenue asserendo Beneficiatorum onus superfluum in pauperes, vel ecclesias erogandi, ne in profanos usus ea expendentes peccent contra religionem, misericordiam, & etiam justitiam, id limitationibus aliquot sic extenuavit in hoc articulo 2. ut pene inutile evadat, quod in primo, laudabili zelo, praedicaverat. Nobis sufficit hoc levi calamo Beneficiatos monuisse, ut sic conscientiae consulentes, non nisi de proborum virorum consilio bona ecclesiastica insumant, de quorum dispensatione supremo Judici districtam sunt reddituri rationem.

27 De obligatione igitur, qua tenentur Beneficiati fructus beneficiorum erogare in usus illos, qui conformes sunt voluntati fundatorum, nihil addo, quum nostri instituti sit ab Auctore praetermissa delibare. Meminisse tamen ipsos oportet eorum, quae ait Divus Bernardus, *episto. 2. ad Fulcon.* "Surgis, inquit, ad vigilias, vadis ad missas, horis chorum nocturnum diurnumque frequentas, bene facis. Sic ecclesiae praebendam gratis non accipis. Dignum est, ut qui altari deservit, de altari vivat. Conceditur ergo tibi, ut si altari deservis, de altari vivas, non autem ut de altari luxurieris, ut de altari superbas, ut inde comparent tibi frana aurea, sellas depictas, calcaria deargentata, varia, griseaque pellicea ad collo, & manibus ornatu purpureo diversificata. Denique quidquid praeter necessarium victum, ac simplicem vestitum, de altari retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium est."

ARTICULUS III.

Beneficiatus quid de fructibus beneficii facere non possit.

SUMMARIUM.

- 1. Primo Beneficiatus non potest de fructibus beneficii nec ad causam piam ullum de jure facere testamentum.
- 2. De legitimum tamen consuetudine potest introduci, ut Clerici seculares de bonis ecclesiasticis superfluis ad causas pias valide, & licite testari valeant.
- 3. Secundo Beneficiatus non potest vi consuetudinis testari de bonis ecclesiasticis in notabili quantitate ad causas profanas.
- 4. Alii tamen sentium contrarium.
- 5. At vero horum sententia fere passim rejicitur.
- 6. Adducitur, & solvitur instantia, ad n. 7.
- 8. Beneficiati autem incolae, & civis urbis Romanae, qui in ea, vel ejus districtu decesserint, possunt libere, & licite tam inter vivos, quam mortis causa, de bonis ecclesiasticis superfluis disponere, etiam ad causas profanas, ad n. 9.
- 10. Tertio Beneficiatus non potest sine peccato ex bonis ecclesiasticis consanguineos, familiaresve ditare, vel ad majorem statum exaltare, aut plus quam ad conditionem, & decentiam status necessarium habent, eis conferre, ad n. 13.
- 14. Quarto Beneficiatus non potest sine peccato redditus superfluos sui beneficii expendere in excessivis, & voluptuosis convivis, in ludis, theatris, & amplis, & sumptuosis palatiis, ad n. 18.
- 19. Addit. ex aliena manu, ad n. 31.

PRIMO Beneficiatus non potest de fructibus beneficii nec ad causam piam ullum de jure facere testamentum: Est communis ob clarissima jura in titulo de testamentis, & signanter cap. Ad haec 8. de testament. ubi licet concedatur, quod beneficiati in vivis existentes de bonis ecclesiasticis elemosynam dare queant; tamen etiam

elemosynæ causa, consequenter ad piam causam testari prohibetur, ibi: "Præsentibus innotescat, quod Clerici de mobilibus, quæ per ecclesiam sunt adepti, de iure testari non possint, viventes tamen, & sui compotes moderate valent aliquid de bonis ipsis, non ratione testamenti, sed elemosynæ intuitu erogare in ægritudine constituti, cap. Quia nos 9. eod. tit. de testament. expresse dicitur: De iis tamen, quæ consideratione ecclesie perceperunt, nullum de iure possunt facere testamentum. c. Relatum 12. eod. tit. præcise habetur: Mobilibus per ecclesiam acquisita de iure in alios pro morientis arbitrio transferri non possunt." Ratio autem, ob quam ecclesia, etiam ad pias causas, de bonis ecclesiasticis testari prohibuit Beneficiatis, ut notant Navarr. quest. 3. Apol. monti. 1. Layman. lib. 4. tract. 2. c. 3. num. 6. Lessius lib. 2. cap. 19. de testam. n. 41. & alii videtur, quod fuerit ista, scilicet, ut Beneficiatis videntibus, nullam sibi superesse facultatem de iis bonis mortis causa disponendi, à turpi illa, ac nociva erogandi cura, & sollicitudine liberi, bona superflua adhuc in vivis in pios usus libentius erogarent. Notanter autem dicitur, Beneficiatum de bonis ecclesiasticis, nec ad causam piam testari posse de iure, quia de consuetudine legitima potest introduci, ut Clerici seculares de bonis ecclesiasticis superfluis ad causas pias valide, & licite testari valeant, cap. Relatum 12. de testament. ibi: "Licet autem mobilibus per ecclesiam acquisita de iure in alios pro morientis arbitrio transferri non possint, consuetudinis tamen non est improbanda, ut de his pauperibus, & religionis locis, & illis qui viventi graviter, sive sint consanguinei, sive alii, aliqua juxta servitii meritum conferantur." Et ratio est, quia testari ad causas pias est Clericis prohibitum solo jure humano; contra jus autem humanum valide, & licite introduci potest consuetudo, c. Cum tanto 11. de consuetudine; adeoque ex legitima consuetudine potest Beneficiatus testari de bonis ecclesiasticis ad causas pias; Abbas in cap. Cum in officio 7. de testamentis num. 5. Molina disput. 147. num. 25. Pirhing. lib. 3. tit. 26. de testament. n. 40. Reiffenstuel ibid. n. 330. Layman, Navarrus, & alii communiter.

Secundo, Beneficiatus non potest neque vi consuetudinis testari de bonis ecclesiasticis in notabili quantitate ad causas profanas; Navarr. disp. 247. num. 31. Lessius lib. 2. cap. 19. num. 43. & 44. Abbas in cap. Cum esset 10. n. 29. & 30. de testament. Covarrub. in c. Cum in officio 7. de testament. num. 27. Zoësius de testament. num. 27. Layman lib. 4. tract. 2. cap. 3. num. 7. Pirhing. lib. 2. tit. 27. num. 42. Reiffenstuel ibid. numer. 336. & sequent. Engel ibid. num. 3. & in manuali parochorum part. 4. cap. 4. num. 26. Tanner tom. 3. disput. 40. quest. 6. dub. 3. num. 249. Sylvest. verbor. Clericus 4. Molina disput. 147. num. 31. Canisius in cap. 1. de testament. num. 18. Sporret tom. 3. tract. 6. cap. 1. sect. 2. num. 43. Archidiaconus, Angelus, Alvarus, Pelagius, & communior Doctorum contra Barbosa lib. 3. Juris eccles. univers. cap. 17. num. 67. & 68. in cap. Cum in officio 7. de testament. num. 6. & 7. Garciam de benef. part. 2. cap. 1. num. 16. & sequent. Azorium part. 2. lib. 7. cap. 9. q. 1. & nonnullos alios volentes, posse Beneficiatos ratione consuetudinis licite testari de bonis ecclesiasticis etiam ad causas profanas; quorum tamen sententia hodie fere passim rejicitur. Et ratio nostræ conclusionis est, quia Beneficiati majorem facultatem habent à jure sibi concessam disponendi inter vivos ex redditibus ecclesiasticis, quam de illis mortis causa disponendi, & testandi, textu expresso in cap. Ad hæc 8. de testament. ibi: "Ad hæc presentibus innotescat, quod Clerici de mobilibus, quæ per ecclesiam sunt adepti, de jure testari non possunt, viventes tamen, & sui compotes moderate valent aliquid de bonis ipsis non ratione testamenti, sed elemosynæ intuitu erogare in ægritudine constituti." Atqui per omnes Doctores Beneficiati non obstante quacunque consuetudine mortaliter peccant, si quid notabile de bonis ecclesiasticis superfluis ad causas profanas in vivis disponunt; ergo similiter, immo magis mortaliter peccabunt, non obstante quacunque consuetudine, si de iisdem bonis mortis causa ad aliquas

profanas disponant: Nulla enim solida ratio, vel fundamentum assignari potest, ob quam Beneficiati vi consuetudinis per dispositionem mortis causa possint bona ecclesiastica superflua ad causas profanas applicare, & non per dispositionem inter vivos; unde cum talis consuetudo universaliter tribuens omnibus Beneficiatis potestatem de omnibus redditibus ecclesiasticis arbitrato suo testandi ad quascunque causas, etiam profanas, sit contra jus naturalis Justitiæ, & sic peccaminosa, ecclesiis sit noxia, & sacris canonibus adversetur; sequitur illam per nullam præscriptionem, etiam temporis immemorabilis, induci posse; c. Cum tanto 11. de consuetudine, ibi: Nemo sane mentis intelligit naturali Juri (cujus transgressio periculum salutis inducit) quacunque consuetudine (quæ dicenda est verius in hac parte corruptela) posse aliquatenus derogari; & colligitur etiam ex cap. Quæ contra 2. & cap. Mala autem consuetudo 3. dist. 8.

Nec valet dicere, quod praxis, & consuetudo in universo pene ore obtinuit, & habet, quod Beneficiati de bonis omnibus, etiam ecclesiasticis superfluis, ad causas profanas pro libitu suo testentur, hæredesque vel legatarii profani hæreditatem relictam absque omni scrupulo accipiant, & retineant, Papa, aliique superioribus ecclesiasticis non tantum scientibus, & tolerantibus, sed insuper hujusmodi testamenta Beneficiorum ad causas profanas positive executantibus, adeoque clare stat, quod hæc consuetudo licita, & valida sit: aliter non tantum Beneficiati ita testantes, sed hæredes relicta accipientes, & retinentes, immo Papa, aliique superiores ecclesiastici id tolerant, ac positiva executione foventes, graviter peccarent, et in periculo æternæ damnationis existerent, quod sane de tot, tantisque viris doctis & meritis nota vix dici potest. Non valet, inquam, hoc dicere, quia licet Pontifices, aliique superiores ecclesiastici Beneficiorum testamenta ad causas profanas sciant, & tollerent, non tamen pro validis, & licitis approbant: Cum multa per patientiam tollerentur &c. Vide supra art. 1. n. 51. & sequent. ubi ad longum affertur responsio.

Hic tamen est advertendum, quod Beneficiati incolæ, & cives Urbis Romane, qui in ea, vel ejus districtu decesserint, possunt libere, & licite tam inter vivos, quam mortis causa, de bonis ecclesiasticis superfluis disponere, etiam ad causas profanas, prout eis concessit Julius III. in sua constitut. incip. Cupientes, ut alma urbs nostra edita 6. Idus Martii 1549. quæ est tenoris, ut sequitur: "Motu proprio &c. Statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Urbis incolæ cujuscunque dignitatis, status, gradus, præminentie, vel conditionis existant, etsi Cardinalatus honore, aut patriarchali, archiepiscopali &c. vel quavis dignitate ecclesiastica, vel mundana præfulgeant &c. de omnibus bonis, juribus, & singulis eorum immobilibus, & semoventibus bonis, juribus, actionibus, & rebus aliis in dicta Urbe, & ejus districtu pro tempore existentibus, & per eos etiam ex fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiarum, & beneficiorum ecclesiasticorum &c. acquisitis, cujuscunque quantitas, qualitas, summa, valoris, & præti, seu conditionis existant, tam donatione, quam quavis alia ultima voluntate, in favorem consanguineorum, & affinium, & quavis aliarum personarum disponere licite valeant &c." Quodque si ab intestato decesserint, eorum bona, & hujusmodi ad ipsorum pro tempore proximos agnatos, & alios &c. qui eis (nisi essent Beneficiati) de jure succedere deberent, aliis juxta juris dispositionem libere devolvantur." Quam constitutionem pro Urbe, & ejus districtu ad decem milliaia, denuo confirmavit Paulus V. in sua constitutione incip. In eminenti, edita 18. Aprilis 1608.

Tertio, Beneficiatus non potest sine peccato bonis ecclesiasticis consanguineos, familiaresque ditare, vel ad majorem statum exaltare, aut plusquam ad conditionem & decemiam status necessariam habent, eis conferre. Habetur in primis ex Canone 37. Apostolorum, ibi: "Omnium rerum ecclesiasticarum curam Episcopus gerito, & eas dispensato, quasi inspiciat Deo. Non licentiam autem est esto quidpiam ex iis sibi tamquam proprium

assumere, aut cognatis suis elargiri, quæ Deo dicata sunt. Quod si pauperibus illi sunt, ut pauperibus submitunt. Non tamen horum prætextu res ecclesie venduntur." Concordat. cap. Quisquis 19. caus. 12. q. 2. ibi: "Omnium ecclesiasticarum rerum Episcopus habeat sollicitudinem, & dispense eas tamquam Deo contemplante. Non liceat autem ei fraudare quidquam ex illis, vel cognatis propriis donare, quæ Dei sunt. Quod si pauperes fuerint, ut pauperibus largiantur, sed non harum occasione, quæ sunt ecclesie defraudentur." cap. Est probanda 16. dist. 86. ubi conceditur quidem, ut pauperibus consanguineis de bonis ecclesiasticis succurratur: "Non tamen ut illi ditiores fieri velint, ex eo quod tu posses conferre inopibus... Neque enim propterea te Domino dedicasti, ut tuos divites facias... Putas se parum posere? Pretium tuum quærunt, vitæ tuæ fructum adimere contendunt, & accusant, quod eos divites non feceris, cum te illi velint æternæ vitæ fundare mercede." Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 1. ibi: "Omnino vero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesiasticis consanguineos, familiaresve suos auerere student, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribuant, eas autem non distrahant, nec dissipent eorum causa. Immo quæ maxime potest eos Sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque, carnis affectum, unde multorum malorum in ecclesia seminari extat, penitus depellant." Et quæ grave sit scelus de redditibus ecclesiasticis consanguineos ditare, & ad majorem statum exaltare, aut plusquam ad conditionem, & decemiam statum necessariam habent, eis conferre, constat ex verbis Gregorii VII. in c. Pervenit 3. caus. 16. q. 7. ibi: "Pervenit ad nos fama sinistra, quod quidam Episcoporum non Sacerdotibus propriæ diocesis decimas, atque christianorum oblationes conferunt, sed potius laicalibus personis, militum videlicet, sive servitorum, vel (quod gravius est) etiam consanguineis. Unde si quis amodo Episcopus inventus fuerit hujus præcepti divini transgressor, inter maximos hæreticos, & Antichristos non minus habeatur. Et sic Nicæna Synodus de Simoniacis censuit, et qui recipiant ab eo laici, & qui dat Episcopus sive pretio, sive beneficio, æterni incendii ignibus deputentur." Qui canon procedit etiam in fructibus secundum intellectum Hugonis, & Archidiaconi, & Fagnani in c. Si quis sane 5. de peculio Clericor. num. 20.

Et sic sentiunt fere omnes Sancti Patres, ut Ambrosius relatus in cap. Est probanda 16. dist. 86. S. August. relatus in cap. Si privatum 28. caus. 12. quest. 1. S. Hieronymus relatus in cap. Quoniam 68. caus. 16. quest. 1. Bernardus super illis verbis Evangelii: Ecce nos reliquimus omnia. S. Thomas 2. 2. quest. 185. art. 7. ad 2. S. Raymundus in Summ. lib. 2. tit. 5. de raptoribus, & prædonibus §. 6. ubi propozita sibi ista questione: "Quid de Prælati ecclesiarum, & aliis Clericis, qui bona ecclesiastica pauperibus debita consumunt in usus illicitos, videlicet in meretricibus, consanguineis potentibus, & divitibus, & similibus, & de his etiam faciunt aliqui testamentum, numquid tales sunt judicandi raptores? hoc modo respondet: Videtur quod sic, quia contrectant rem alienam invito Domino, ait enim Hieronymus, quidquid habent Clerici pauperum est. Et paulo post ibid. §. 8. subjungit: Dico, Prælatos, & Clericos, qui res ecclesie talibus, vel similibus turpibus personis conferunt, vel etiam consanguineis non propter naturam sustentandam, sed ut faciant eos divites de patrimonio Crucifixi... tales inquam Prælatos, & Clericos, qui talibus conferunt bona ecclesiastica pauperibus debita, dico esse raptores, & per consequens teneri ad restitutionem omnium." S. Anton. 3. p. Summ. Theolog. tit. 15. c. 1. §. 19. Sic præcise dicit: "De bonis, seu fructibus beneficiorum, quæ dant Clerici consanguineis, vel personis turpibus, utrum in dando peccent, & teneantur ad restitutionem? Super hoc dicit Raymundus, quod Clerici, qui consanguineis potentibus... bona ecclesiastica pauperibus debita, tribunt, raptores sunt, quia quidquid

Clerici habent, pauperum est, dicit Hieronymus 16. tit. 1. c. fin. nam pauperibus debentur. Unde ad restitutionem tenentur pauperibus, vel in utilitatem ecclesie... & peccant mortaliter." Et ad hoc optime facit jam adductus Petrus Blesensis epist. 51. ubi sic habet: "Hodie pro filiis, quos abstulit Prælati ecclesie Deus, habent nepotes in dissipationem patrimonii Christi, & in suæ salutis dispendium permittuntur." Et ut habet verus Dictionarum apud Ludolph. Cath. de vita Christi, p. 1. c. 68.

Cum factor rerum privatis semine Clerum, At Satana votum successit turba nepotum.

Quarto, Beneficiatus non potest sine peccato redditus superfluos sui beneficii expendere in excessivis, & voluptuosis conviviis, in ludis, theatris, & amplis, & sumptuosis palatiis, & similibus. Colligitur ex cap. Apostolicis 13. caus. 12. quest. 2. ubi declaratur, reddidit ecclesiasticos ad Ministrorum propriam utilitatem (honestam scilicet sustentationem) & ob escam pauperum, & peregrinorum sustentationem esse: Et Clericus aliter bona expendens deponi jubetur, tamquam prævaricator divinarum legum, & præceptorum; & cap. Pontifices 3. caus. 12. quest. 3. ubi dicitur: Ille, qui donat pro redemptione animæ suæ, non pro commodo Sacerdotis offerre probatur; & cap. Quia juxta 59. caus. 16. quest. 1. ubi habetur: Quia juxta Sanctorum Patrum traditionem novimus res ecclesie vota fidelium esse, pretia peccatorum, & patrimonium pauperum: Et est communis Sanctorum Patrum, aliorumque Doctorem sententia. Sanctus enim Bernardus in declaratione super illis verbis Evangelii: Ecce nos reliquimus omnia, sic ait: "Vivat de altari, ut juxta eundem Apostolum alimenta, & quibus tegatur habens, his contentus sit. De altari, inquit, vivat, non superbiat, non luxurietur, denique non ditetur, non sibi de bonis ecclesie amplia palatia fabricet, mutans quadrata rotundis, nec loculos inde congreget, aut superfluitate dispergat." Et idem Sanctus Bernardus serm. 25. in Cantic. post med. ait: "Timeant ministri ecclesie, qui in terris Sanctorum, quæ possident, tam iniqua gerunt, ut stipendii, quæ sufficere debeant, minime contenti, superflua, quibus egeni sustentandi forent, impie, sacrilique sibi retineant, & in usus suæ superbiæ, atque luxuriæ victum pauperum consumere non vereantur, duplici profecto iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris in suis vanitatibus, & turpitudinibus abutantur." Eisdem epist. 42. lib. 1. dicit: "Clamant vero nudi, clamant famelici, conqueruntur, & dicunt, nostrum est quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis... vita nostra cedit vobis in superfluas copias; nostris necessitatibus detrahitur, quidquid accedit vanitatibus vestris. Duo denique mala de una prodeunt radice cupiditatis, dum & vos vanitando perditis, & nos spoliando perimitis. S. Hieronymus in cap. 5. Mich. sic ait: Tibi, o Sacerdos, de altari vivere, ut vult S. Paulus, non luxuriari permittitur." S. Thom. quodlib. 6. art. 12. in corp. ad 4. inquit: "Neque moderatus usus divitiarum, neque bona fides dispensatorum salvari debetur in eo, qui scienter superfluas expensas facit in voluptuosis conviviis, & aliis hujusmodi superfluitatibus, & sic non est dubium, quod in talibus peccat mortaliter." Conc. Carthagin. IV. cap. 15. præcipuo instinctu, & suavis S. Augustini sic statuit: "Episcopus vilem suppellectilem, & mensam, & victum pauperem habeat, & dignitatis suæ auctoritatem fide, & vite meritis quærat." Et concordat Tridentinum sess. 25. de reformation. cap. 1. ibi: "Sancta Synodus... non solum jubet, ut Episcopi modesta suppellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vite genere, ac tota ejus domo caveant ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quod non simplicitatem, Dei zeelum, aut vanitatum contemptum præ se ferat. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem etiam in quibuscumque beneficiis ecclesiastica tam regularia, quam secularia observentibus, pro gradus sui conditione observari decernit." Conc. Rhemens. tit. 18. de Clericis in genere num.

num. 6. sic decernit: "Quod si cum injuria ordinis ecclesiastici deinceps quisquam ecclesie bona, quibus pauperes alii oportuit, in hujusmodi lusus profundissime convictus sit; & qui quæstum fecit, rem pauperum male partam restituere, & qui facturam passus est, tamquam sacri patrimonii dilapidator, graves penas exsolvere cogatur."

16. Veritum est Beneficiatis sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, & nullitatis actus, vendere, ac distrahere redditus suorum beneficiorum ad vitam, vel in longum tempus, recepta ab emptore per unam, vel per plures solutiones, pecuniarum quantitate, quam ipsi Beneficiati per spatium ejusdem temporis, vel totius vite probabiliter consequi potuissent. Bened. XIV. *const. 29. tom. 1. Bullar. incip. Universalis ecclesie.*

17. Consuetudo ecclesiarum reservandi hereditibus beneficiati jam defuncti fructus primi anni obtenti beneficii, valet; nihil enim derogat juri illius, qui in beneficium recens inductus est; cum & ipse post mortem jure isto potitur. Quare in favore hujus consuetudinis sapius à Sac. Cong. decisum est. Bened. XIV. *de synodo diacer. lib. 7. c. 70. §. 3.*

18. Beneficium interdictum est ex *constit. S. Pii V. incip. Quæ ordini, ne quid in testamento relinquat filiis suis illegitimis, eorumque filiis, ac descendentibus, consanguineis, & affinis, sive ex redditibus ex bonis ecclesiasticis, sive ex patrimonialibus comparatis, etiamsi filii illi ante testatorem obierint. Attamen sanctio illa non excludit, quominus alimenta filiis illegitimis debeantur etiam ex redditibus ecclesiasticis. Cum vero vetatur legatum in favorem consanguineorum ejusdem filii, hoc tantum valer in casu, quo relicta ejus consanguineis per quemdam circuitum cedant in commodum ejusdem filii illegitimi. Idem *ibid. lib. 13. c. 24. §. 21. nov. edit.**

19. Ecclesie disciplinam, qua veterem, qua novam circa factionem testamenti Clericis prohibita fructibus beneficiorum, exponit Bohemer. *in decretal. lib. 3. tit. 25. per tot.* qui tamen non sine cautione legendus. Confer etiam Louvrex *dissert. canon. 21. per tot. de præsentis disciplina.*

20. Illud tamen non est ostendendum, quod distributiones quotidiane, tamen nonnisi à Beneficiatis percipiuntur, minime tamen cadunt sub prohibita Clericis factione testamenti de fructibus beneficiorum, ibique quia dantur pro actuali ministerio, & servitio personali; Covarr. *de testam. p. 1. cap. 7. n. 9. & seq. Barbosa. de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 114. n. 10. Redoan. de Spoliis c. 6. num. 18. Monet. de distribut. quotidian. p. 3. quest. 2. & 3. utrobique per tot. Louvrex *dict. dissert. canon. 21. num. 3. & Auctor noster art. 2. num. 39.**

21. De hac vero opinione post Sarmient. *de reddit. eccles. part. 4. cap. 10. num. 1. dubitat Gonzal. in cap. ultim. de pecul. Clericor. ea de ratione, quod titulo beneficii ecclesiastici percipiuntur, quodque ad acquirendos ceteros præbendæ fructus etiam servitium aliquod personale, nempe residentia, requiratur: "Sed hanc (id est, residentiam, inquit Louvrex *cit. dissert. 21. num. 3.*) ab interestentia, quæ ad lucrandas distributiones quotidianas requiritur, multum distingui certum est, ut videre est apud Monet. *p. 2. quest. 5. num. 17. qui insuper part. 1. quest. 6. & 7. ostendit, distributiones non esse proprie de corpore beneficii, nec proprie comprehenduntur sub nomine fructuum, & proventuum illius, adeoque nec immediate deberi ratione beneficii, sed laboris."**

22. Longe minus sub hac, de qua disserimus, prohibita Clericis factione testandi de fructibus beneficiorum, veniunt res acquiritæ Clericis ratione ministerii alicujus ecclesiastici; Louvrex *dict. dissert. 21. num. 3. ubi quod nec veniunt, quæ à Clericis ratione dignitatis, vel ordinis sui clericali extra beneficiorum fructus acquiruntur ratione alicujus laboris personalis, etiamsi ad id adstringantur. (Vide verb. Eleemosyna, ubi legislativæ hisp. dispositiones ad idem pertinentes inseruntur. Videatur etiam verb. Spolium, & verb. Successio ab intestato, cum addit. hisp. ac quæ noviss. patefient.)*

23. BENEFICIATUM APOSTOLICUM, Vide verb. Alienatio per tot. & signanter art. 4.

Bona ecclesie relicta nequeunt sine apostolico beneplacito alienari, tamen si testator dixerit, quod alienari ea possint nullo interveniente apostolico beneplacito, idque iura hominis dispositio nequit immutare sanctiones sacrorum canonum, ut tradit Auctor verb. Bona art. 1. Declarat tamen, id procedere, si agatur de bonis directe ecclesie relicta, ita ut dominium eorum jam nata sit. Ceterum si bona jure legati à testatore directe relicta sint executori testamentario, eaque nondum ad ecclesiam pervenerint, possunt absque beneplacito apostolico alienari; Vide Rotam in *Melevitana Transactione 20. Aprilis 1747. coram Illustrissimo Caprara Alme Urbis Governatore, ubi & illud, ex quibus beneplacitum apostolicum haberi debeat pro imperato.*

Beneplacitum apostolicum reservatum per verba importantia necessitatem non imperatam irritat actum, etiamsi de Jure non requirebatur. Quando vero reservatum necne dici per verba importantia necessitatem debeat, consule Rot. in *Hispalen. Primitiarum 19. Aprilis 1720. & 21. Januarii 1721. coram bon. mem. Foscaro. in Romana seu Alban. Mantentionis 11. Januarii 1725. coram bon. mem. Foscaro, & in Pennen. Jurisprudentia 3. Julii 1744. & 8. Martii 1745. coram clar. mem. Millin.*

Quoties contrahentes adijcunt aliquam factionem, vel conditionem, reservato beneplacito apostolico, si postea Summus Pontifex illam rejiciat, vel moderetur, patres censentur etiam consensisse illi refectioni, vel moderationi; Rota in *Compestel. Beneficij 7. Maji 1736. cor. bon. mem. Harrac.*

De nullitate actus ex defectu beneplaciti apostolici potest agere quicumque, cujus interest; Rot. in *Rom. Pecuniaria 4. Junii 1723. cor. bon. mem. Foscaro.*

Quod dicitur, beneplacitum apostolicum post lapsam centenariam presumendum esse in alienatione rei ecclesie, id locum sibi vindicat, si conformis subsequata sit observantia, secus è contra; Rota in *Colon. Decim. 29. Apr. 1733. cor. Eminent. Crescentio. (Vid. per tot. verb. Alienare.)*

BESTIALITAS. Vide verb. Luxuria à num. 64.

BIBLIA SACRA. Vide verb. Scriptura Sacra, per tot.

BIGAMIA, BIGAMUS.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit, & quando incurritur bigamia, & quid sit bigamus, vel non.

SUMMARIUM.

- 1. BIGAMIA quid sit, ad num. 3.
 - 4. Quotuplex sit, ad num. 8.
 - 9. Bigamia vera quando incurritur, ad num. 17.
 - 18. Quando bigamia interpretativa, ad num. 40.
 - 41. Aut similitudinaria, ad num. 44.
 - 45. Inseruntur Add. ex aliena manu, ad num. 51.
- BIGAMIA est reiteratio successiva matrimonii consummati, seu divisio carnis in duas successive uxores. Additur successiva, vel successive ad differentiam polygamie, quæ non est successiva, sed simultanea pluralitas uxorum, qualis olim ex divina revelatione, atque dispensatione Patriarchis, & aliis antiquæ legis permissa fuerat; cap. Gaudemus 8. de Divortii. At in lege evangelica fuit à Christo Domino penitus reprobata, & sublata, Matth. 19. Marc. 10. Luc. 16. & cit. cap. Gaudemus 8. de Divortii, & expresse noviter condemnata à Trident. sess. 24. can. 2. ibi: "Si quis dixerit licere christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege divina esse prohibendum, anathema sit."
- Bigamia est triplex, scilicet vera, interpretativa, & similitudinaria; sic Fagnan. in cap. Nuper 4. de Bigamis non ordinandis num. 2. Navarr. in Manual. c. 28. numer. 19. Speculator in tit. de dispens. §. juxta num. 6. &

& fere communiter omnes moderni Canonista & Theologi, quamvis duo membra tantum, videlicet bigamiam veram, & interpretativam constituat. Glossa in c. Super eo 2. de bigamis verb. In Bigamis; Hostiens. in summ. 5. ed. tit. §. Quæ sunt species; Joan. Andreas, & nonnulli alii antiquiores, Bigamia vera est, cum quis diversis temporibus successive valide contraxit matrimonium cum duabus, illudque consummavit; Unde bigamus proprie, & vere vocatur ille, qui diversis temporibus, & successive duas legitimas habuit uxores, & cum utraque matrimonium consummavit, nam ex solo matrimonio rato cum secunda, incho non surgit bigamia, nisi illud sit consummatum, ut patet ex cap. Valentinus 20. dist. 34. & cap. Debitum 5. de Bigamis, & dicitur Bigamus, quasi homo bini conjugii, seu binae mulieris maritus, sicut Monogamus dicitur unius uxoris vir; cap. Unius uxoris 1. dist. 26. à Monos quod est unum, & Gamus quod est conjugium, vel mulier; ut explicat Glossa ibidem. Hinc qui tres successive habuit uxores, dicitur Trigamus, qui quinque Quintogamus, qui octo, Octogamus, & sic loquendo de aliis, textu expresso in c. Ape- riant 11. caus. 42. quest. 1. Bigamia interpretativa est, cum quis quadam Juris fictione, seu interpretatione censetur habuisse duas uxores; licet vere illas non habuerit, ut cum quis contraxit cum vidua, vel ab alio corrupta; cap. Maritum 2. dist. 33. c. Si quis Viduam 15. dist. 34. cap. de Bigamis 3. cap. Debitum 5. de bigamis non ordinandis. Bigamia similitudinaria est, cum quis sacro ordine insignitus, vel solemniter professus matrimonium contrahit, & consummat, etiam cum unica, & virgine; hic censetur similis iterato contrahenti, adeoque incurrit bigamiam similitudinariam, cap. Quotquot 24. & cap. Monacho 32. caus. 27. quest. 1.

Bigamia vera incurritur, seu contrahitur, quando quis vere duas uxores successive legitime duxit, easque carnali copula cognovit, quamvis utramque, vel alteram haberit ante susceptum Baptismum, cap. Acutius 2. & cap. Deinde 3. c. Una 4. dist. 26. & cap. Si quis Viduam 13. dist. 34. Et ratio est, quia hoc impedimentum non est inductum ab ecclesia in penam alicujus delicti, quæ per Baptismum una cum delicto remittitur, sed quia tale matrimonium non est aptum ad significandam conjunctionem Christi cum ecclesia, quæ est unius viri cum una sponsa, eaque ab alio non assumpta; qui defectus perfecta significatione æque reperitur in matrimonio contracto ante Baptismum, quam post illum. Et hac sententia est Divi Aug. in Epistolam ad Titum, & de bono conjugij cap. 18. & refertur in cit. c. Acutius 2. dist. 26. & S. Ambrosii l. 1. de offic. cap. ult. & refertur in c. Una 4. ead. dist. 26. & fuit postea approbata per Innocentium Papam in c. Deinde 3. dist. 26. & in c. Si quis Viduam 13. dist. 34. Et sic tenet communis Doctorum cum Sanchez lib. 7. disp. 83. n. 9. Suarez disp. 39. de cens. sect. 6. n. 10. & seq. Barbosa de offic. & potest. Episc. allegat. 49. n. 2. Fagnan. in cap. Nuper 4. de Bigamis n. 3. Pirhing. lib. 1. tit. 21. n. 6. Reiffenstuel *ibid. n. 9. & aliis plurimis.*

Nec valet obijcere, quod sicuti propter homicidium ante Baptismum juste, vel injuste patratum, non incurritur irregularitas, ita neque propter matrimonium duplex inchoatum ante Baptisma, incurritur irregularitas bigamie. Non valet, inquam, nec currit paritas, quia prior Irregularitas est imposita à Jure homicidio patratum solum post Baptismum; cap. Si quis Viduam 8. dist. 50. cap. Si quis post acceptum Baptismum 4. dist. 31. Posterior vero irregularitas bigamie veræ à Jure est imposita ei, qui duplex matrimonium legitimum quodcumque contraxit, & consummavit, sive ante, sive post Baptismum; cap. Acutius 2. dist. 26. in cuius summario expresse dicitur: Qui ante Baptismum habuerit unam, & post Baptismum aliam, ordinandus non est, & cap. Una 4. dist. 26. in cuius summario sic etiam precise habetur: Bigamus reputatur, qui ante Baptismum habuerit unam, & post Baptismum aliam. Et ratio disparitatis est, quia per Baptismum sicuti crimina plene dimittuntur, sic etiam purgatur prava; & immitis voluntas, qua illa fuerunt commissa; Secus autem est de bigamia, neque enim in Baptismo tollitur acceptæ uxoris consortium, nec reate-

gratur divisio carnis, ut cessare valeat defectus sacramenti per Apostolum cap. 5. ad Ephesios explicari, & hoc clare habetur ex cap. Una 4. dist. 26. ibi: "Quod sperisque mirum videtur, cur etiam ante Baptismum iterata conjugia electioni muneris, & prærogative ordinationis impedimenta generent, & cum etiam delicta possesse non soleant, si lavari remissa fuerint sacramentis; sed intelligere debemus, quia in Baptismo culpa dimitti potest, lex aboleri non potest; in conjugio non vincula, sed lex est. Quod culpe est, igitur, in Baptismo relaxatur, quod legis est, conjugio non solvitur." Et ex cap. Si quis Viduam 13. dist. 34. ibi: "In Baptismate venim crimina dimittuntur, non acceptæ uxoris conjugium relaxatur."

Bigamia vera non incurritur ab eo, qui duas uxores legitime, & valide duxit, sed cum altera, sive priore, sive posteriore matrimonio non consummavit, quia ex solo matrimonio rato cum altera incho non surgit bigamia, nisi illud etiam sit consummatum, ut patet ex cap. Valentinus 20. dist. 34. & cap. Debitum 5. de bigamis, ubi is, qui mulierem ab alio viro desponsatam per verba de presenti, sed ab illo non cognitam duxit uxorem, bigamus non censetur, nec impedimentum promovendi ad sacerdotium, quia (inquit Papa Innoc. III.) nec illa, nec ipse carnem suam divisit in plures; sicque non intervertit defectus sacramenti significantis conjunctionem Christi cum ecclesia per carnis assumptionem; ex quo defectu velut fundamento oritur irregularitas bigamie cit. cap. Debitum 5. de bigamis *ibid.* "Cum ergo propter sacramenti defectum, inhibuitur sit, nec bigamus, aut maritus viduæ præsumat ad sacros ordines promovendi, quoniam nec illa est unica, nec iste unus unius, profecto ubi deficit inter hujusmodi conjuges coniunctio corporum, non deest hujusmodi signaculum sacramenti." Unde ex hoc inferitur, quod multiplicitas matrimonii rati, & non consummati non inducit bigamiam, cum deficiat divisio carnis in plures. Barbosa de offic. & potest. Episc. alleg. 49. num. 13. & communis. Sic hec multiplicitas sponsaliorum cum pluribus inchoatum inducit bigamiam, etiamsi subsequata sit copula, quia sine matrimonio vero, vel attentato, non contrahitur bigamia; duo namque necessaria sunt, ut bigamia vera contrahatur, matrimonium scilicet præcedens, & usus veneris subsequens cum pluribus; Barbosa *loc. mox cit. Pirhing. lib. 1. tit. 21. n. 5. Sanchez lib. 7. disp. 83. n. 5. & 6. & alii passim. (Consonat lex 4. t. 1. p. 4. ubi idem assertur.)*

Bigamia vera non incurritur ab eo, qui cum meretricis sapius fornicatus est, vel plures concubinas habuit, sive ante matrimonium contractum cum una virgine, sive eo stante, sive post illud; ut colligitur ex cap. Fraternalitatis 7. dist. 34. & cap. Quia circa 6. de bigamis, ubi sic precise habetur: "Sane postulati per Sedem Apostolicam edoceri, si Presbyteri plures concubinas habentes bigami censentur. Ad quod duximus respondendum, quod cum irregularitatem non incurrerint bigamie, cum eis tanquam simpliciter fornicatione notatis, quoad executionem sacerdotalis officii poteris dispensare." Et ratio est, quia, ut diximus, ad hoc ut bigamia vera contrahatur, duo pernecessaria requiruntur, matrimonium scilicet præcedens, & usus veneris subsequens cum pluribus; per simplicem enim conjunctionem fornicariam non significatur conjunctio Christi cum ecclesia per assumptionem carnis, sicuti significatur per matrimonium cum pluribus; & sic non potest in conjunctione fornicaria habere locum defectus sacramenti significantis talem conjunctionem Christi cum Ecclesia per carnis assumptionem, ex quo defectu velut fundamento oritur irregularitas bigamie; cit. cap. Debitum 5. de bigamis. Neque tales conjunctiones fornicariæ, sive præcedant, sive sequantur, sive fiant stante matrimonio, cum una virgine, impediunt, quominus tale matrimonium adhuc habeat perfectam significationem sacramenti, cum sit maritalis conjunctio unius viri cum unica ab alio non assumpta, adeoque non patitur defectum sacramenti, qui est fundamentum bigamie per cit. cap. Debitum 5. de bigamis, Sanchez *lib. 7. de matrim. disp. 83. num. 5. Pirhing. loc. cit. n. 4. & alii.*